

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«Колористична культура»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
предметна спеціальність 014.12 Середня освіта (Мистецтво. Образотворче мистецтво)
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 6
від «15» січня 2026 р.

м. Івано-Франківськ – 2026 р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Колористична культура
Викладач (-і)	Дяків Марія Володимирівна
Контактний телефон Викладача	+38 0679586553
Е-mail викладача	maria.dyakiv@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Методологія освітнього компоненту полягає у вивченні та апробації кольору в творах мистецтва всіх стилів та напрямів. Наукове та практичне засвоєння, вивчення кольору не можливе без знання історії, застосування художніх характеристик кольору.</p> <p>У теоретичній частині викладено:</p> <ul style="list-style-type: none"> • етапи розвитку кольору в історичному розрізі; • аналіз колірних систем визначних творів мистецтва; • швидку динаміку кольороутворення ХХ ст.; • властивості, якості природних та штучних кольорів; • характеристики кольору в системі впорядкування кольорових композицій; • формотворчий аспект кольору. <p>Для якісної підготовки майбутніх фахівців галузі важливе навчання спеціальним дисциплінам. Знання та практичні навички здобуті в процесі навчання стають фундаментом формування творчого методу.</p> <p>Теоретично-науковий матеріал спрямований на засвоєння та необхідне використання законів колористики у навчально-творчій діяльності студентів при виконанні практичних завдань, в яких:</p> <ul style="list-style-type: none"> • виведено колір, як зображально-виражальний засіб, що підпорядкований законам (фізичним, біологічним, оптичним, психологічним, естетичним); • кольору властива зображальна умовність та інформативна функція; • колір – художній метод; • колір – основа мистецтва живопису; • колір – засіб формотворення. 	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Завдяки запропонованим лекціям та практичним заняттям студенти у повному обсязі ознайомлюються з теорією кольору, де виведено основні етапи розвитку та найбільш важливі аспекти сприйняття кольору художниками, науковцями різних епох та виконують завдання для закріплення матеріалу. <i>Метою</i> є засвоєння знань та формування професійної колористичної естетики, що важлива для майбутніх педагогів. Цілями освітнього компонента є поглиблення та розширення знань з питань розвитку колористичної системи, аналіз кольорової естетики творів мистецтва, формування колористичної культури як основи художнього творення.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Інтегральна компетентність.</p> <p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування</p>	

теоретичних знань і практичних умінь із наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу на рівні базової середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Фахові компетентності, спільні для всіх предметних спеціальностей (ФК)

ФК1. Здатність застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності.

ФК4. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові та предметні компетентності, реалізовувати наскрізні змістові лінії засобами навчального предмета та інтегрованого навчання, розвивати критичне мислення.

ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.

ФК9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

Компетентності предметної спеціальності (ПК) 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

ПК1. Здатність глибоко розуміти класичні та новітні мистецтвознавчі поняття і на їх основі розробляти концептуальні засади образотворення.

ПК2. Здатність застосовувати знання термінології традиційних та цифрових видів образотворчого мистецтва в освітній, науковій і художньо-творчій діяльності.

ПК4. Здатність характеризувати історичні віхи еволюції образотворчого мистецтва й адекватно оцінювати наявні артефакти за об'єктивними критеріями їх художності.

ПК5. Здатність добирати ефективні для художньо-творчого розвитку учнів форми, методи, засоби і технології студювання образотворчого мистецтва.

Програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей

РН7. *Застосовувати* систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності, *оперувати* базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН10. *Демонструвати* володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

РН12. *Аналізувати* власну педагогічну діяльність та її результати, *здійснювати* самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

Програмні результати навчання для предметної спеціальності (ПРН)

014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

ПРН1. Знати теорію та історію образотворчого мистецтва та методики його викладання в закладах загальної середньої освіти.

ПРН2. Володіти поняттєво-термінологічним тезаурусом образотворчого мистецтва, психологією художньої творчості та художньою педагогікою.

ПРН3. Уміти знаходити й опрацьовувати візуальні і літературні джерела та ефективно використовувати їх в мистецько-освітній, науковій і художньо-творчій діяльності.

ПРН4. Уміти аналізувати особливості образного ладу, композиційної побудови та специфіку виражальних і техніко-виконавських засобів творів образотворчого мистецтва.

ПРН5. Володіти технологією роботи з традиційними і сучасними матеріалами образотворчого мистецтва та основами художньої майстерності.
ПРН13. Уміти прищеплювати учням художні цінності традиційних і сучасних напрямів національного образотворчого мистецтва.

5. Організація навчання			
Обсяг освітнього компонента			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
Лекції	10		
Практична робота	20		
Самостійна робота	60		
Ознаки освітнього компонента			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
5	014 «Середня освіта»	3	вибірковий

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Еволюція кольору у найдавніших культурах до I ст. до н. е.	2		
Тема 2. Здобутки колірних систем великих епох – Середньовіччя та Відродження. Наукова доповідь.	2	2	
Тема 3. Адаптація теоретичних, практичних знань про колір у Бароко та інноваційні зміни кольору у живописних системах імпресіоністів. Наукова доповідь.	2	2	15
Тема 4. Аналіз кольору у творчих експериментах художників-модерністів XX ст. Наукова доповідь.	2	2	15
Тема 5. Значення колористичної культури в професійній підготовці вчителя образотворчого мистецтва.	2		
Тема 6. Формотворчий аспект кольорів. Кольорові імітації.		2	15
Тема 7. Символіка кольору в різних світових культурах. Гармонії-маркери світового мистецтва.		4	15
Тема 8. Українська колористика в образотворчому та декоративно-прикладному мистецтві. Реферат – дослідження змін колористичної культури в українському мистецтві.		4	
Тема 9. Психосемантика кольору. Асоціація кольору. Кольорова композиція «асоціація з містом».		4	

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	<p>Структура розподілу балів передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - конспектування лекцій та опрацювання літератури 10 балів; - виконання трьох доповідей – по 10 балів кожна (в сукупності – 30 балів); - виконання реферату – 10 балів; - виконання самостійної роботи – збір матеріалу, опрацювання літератури до практичних та лекційних занять, виконання кольорових вправ та ескізів 20 балів; - виконання практичного завдання – 15 балів; - проходження тестування або контрольної роботи – 10 балів.
---	---

		Шкали оцінювання			
		Університетська	Національна	Шкала ECTS	
		90 – 100	5	Відмінно	A
		80 – 89	4	Добре	B
		70 – 79			C
		60 – 69	3	Задовільно	D
		50 – 59			E
		26 – 49	2	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
		1 – 25	0	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F
Вимоги до письмових робіт	<p>Виконання письмової роботи передбачає дотримання вимог виконання, написання та термінів подачі письмових завдань запланованих для освітнього компоненту:</p> <p>Реферат - вид письмової роботи, який виконується студентом під керівництвом викладача та направлений на розкриття теми, що вимагає: виявлення розуміння сутності понять і термінів; вміння структурувати основні принципи та методи дослідження; знання теоретичних засад, завдань, методів.</p> <p>Доповідь – наукове повідомлення, яке виконується студентом для розкриття предмету дослідження, для якого проводить збір матеріалу, застосовує методи наукового дослідження, аналізує художні та педагогічні характеристики тощо.</p> <p>Тестування – розроблені згідно предмету освітнього компоненту завдання для контролю знань та засвоєння вивченого матеріалу.</p> <p>Контрольна робота – форма визначення оперативної інформації про рівень засвоєння теоретичних знань і практичних навичок.</p> <p>Оцінювання письмових робіт проводиться згідно шкали оцінювання:</p> <p>A (відмінно) - виконання завдання згідно тематики та поставлених вимог з дотриманням ґрунтовного аналізу досліджуваної проблематики та виявленням авторських умовиводів, гіпотез, припущень тощо - 5 (відмінно) - 90-100 балів;</p> <p>B (дуже добре) – виконання завдання вище середнього рівня із незначними помилками - 4 (дуже добре) - 80-89 балів;</p> <p>C (добре) – виконання завдання із значною кількістю помилок але з достатнім рівнем якості роботи в цілому - 4 (добре) - 65-79;</p> <p>D (задовільно) – виконане завдання частково відповідає поставленим вимогам та немає авторського рішення - 3 (задовільно) – 55-64;</p> <p>E (достатньо) – виконане завдання умовне, не опрацьовані головні вимоги, є реплікою чужих робіт - 3 (достатньо) - 50-54;</p> <p>FX (незадовільно) – не виконано основні вимоги до роботи, потребує доопрацювання на всіх етапах - 2 (незадовільно) - 35-49;</p> <p>F (неприйнятно) – завдання на початковому етапі, найнижча якість виконання - 2 (неприйнятно) - 1-34.</p>				
Практичні заняття	<p>Практичні завдання пов'язані з лекційним матеріалом та дозволяють розпрацьовувати авторські ідеї, умовиводи, наукові поняття. Практичні заняття – це підготовка до виконання письмових робіт (реферат, доповіді, анкетування-опитування): вибір теми, з'ясування етапів роботи, розробка методології виконання, розробка плану, виконання конкретних завдань тощо.</p>				

	Практичні роботи оцінюються за результатом виконаних завдань і відповідають загальній шкалі оцінювання та її рівням.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань. Виконання поточних завдань, тестових або контрольних робіт та самостійної роботи.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік; Форма здачі – письмова, виконання завдань. Підсумковий контроль у вигляді заліку проводиться у формі виконання письмових завдань. Залік оцінюється згідно шкали оцінювання з урахуванням рівня підготовки студента, його володіння матеріалом, рівню виконаних завдань, вмінням презентувати результати вивчення освітнього компоненту.

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://cnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

2. Пропуски занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.). <https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Дереновська О.В. Інтерактивні технології під час вивчення основ образотворчої грамоти та кольорознавства майбутніми ахівцями образотворчого мистецтва. Інноваційна педагогіка. 2020. № 21 (1). С. 192–196.
2. Дяків М.В. Колір та його аналоги в природі та живописі // MODERNÍ ASPEKTY VĚDY. Svazek XXVI mezinárodní kolektivní monografie. Česká republika. 2022. С. 461–494. <http://perspectives.pp.ua/public/site/mono/mono-26.pdf>
3. Кравець В.Й. Колористичне формування в архітектурі. Харків: «Вища школа», 1987. 132 с.
4. Лотошинська Н. Д., Івахів О. В. Теорія кольору та кольороутворення. Навчальний

посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 204 с.

5. Овсійчук В. Українське малярство Х-XVIII століть. Проблеми кольору. Львів : Ін-т народознавства НАН України, 1996. 480 с.

6. Печенюк Т. Кольорознавство: підручник [для вищ. навч. закл.] Київ: Грані-Т, 2010. 192 с.

7. Паньків Г. С. Формування основ колористичної компетентності у майбутніх викладачів з мистецтва URL: <https://itta.info/formuvannya-osnov-koloristichnoi-kompetentnosti-u-majbutnix-vikladachiv-z-mistectva/>

8. Прищенко С. В. Кольорознавство: навчальний посібник // За ред. проф. Є. А. Антоновича. Київ: Альтерпрес, 2010. 354 с.

9. Прокопович Т. Основи кольорознавства: навчальний посібник. Луцьк: Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2016. 124 с.

10. Прокопович Т. А., Каленюк О. М., Вахрамєєва Г. І. Основи кольорознавства та декоративноприкладного мистецтва. Навчальний посібник. Луцьк: Поліграфічний центр «Друк Формат», ФПО Покора І. О., 2019. 91 с.

11. Тканко З. Колір як засіб вираження в мистецтві та моді. ВІСНИК Львівської національної академії мистецтв. Вип. 21. С. 128–138. https://nam.edu.ua/files/Academy/nauka/visnyk/pdf_visnyk/21/15.pdf

12. Чаус Д. Роль колористичної компетентності у процесі живописної підготовки майбутніх фахівців образотворчого мистецтва в педагогічних університетах. Молодь і ринок №10 (218). 2023. С. 172–178. <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/293326/288540>

13. Шокірова З. Професійна підготовка майбутніх учителів образотворчого мистецтва в процесі вивчення кольорознавства // Наукові записки БДПУ. Серія: Педагогічні науки. Бердянськ: БДПУ, 2019. Вип.1. С. 377 – 386. URL: <https://pedagogy.bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/43.pdf>

Додаткова література:

1. Бичкова Л.В. Дисципліна «Колористична культура» як результат цивілізаційних трансформацій змісту педагогічної освіти // Науковий вісник МДУ імені В.О. Сухомлинського. Полтава. С. 206 – 210. URL: http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/files/28_3.pdf

2. Тканко З. Колір як засіб вираження в мистецтві та моді // ВІСНИК Львівської національної академії мистецтв. Вип. 21. С. 128 – 138. URL: https://nam.edu.ua/files/Academy/nauka/visnyk/pdf_visnyk/21/15.pdf

3. Яношівна М. О. Етнічний аспект колористики в змісті професійної підготовки майбутнього вчителя образотворчого мистецтва. С. 1 – 10. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/1332/1/Етнічний%20аспект%20колористики%20.pdf>

Викладач: Дяків Марія Володимирівна,
доцент кафедри методики викладання
образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну